

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/92/2022
Identifikačné číslo spisu:	1117010040
Dátum vydania rozhodnutia:	13.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1117010040.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného T. T. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 13. marca 2024 v Bratislave, o dovolaní obvineného T. T. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. júna 2021, sp. zn. 3To/70/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. T. o d m i e t a.

Odôvodnenie

V poradí druhým rozsudkom a po vylúčení trestnej veci obvineného T. T. na samostatné konanie, Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 12. augusta 2019, sp. zn. 9T/3/2017 menovaného obvineného uznal za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

- v noci zo 14.11.2010 na 15.11.2010 v obytnom dome na M. ul. č. XX v F. mestskej časti A. F. pod vplyvom alkoholu a omamných látok, bez predchádzajúceho vážnejšieho konfliktu začal biť rôznou intenzitou a prudkosťou, najprv päťami, poškodeného T. V., následne ho s viacerými krátkymi prestávkami kopal do tela a bil kovovým boxerom, teleskopickým obuškom a kovovou kostrou od kuše do oblasti hlavy, hrude, rebier, rúk a nôh, priehlavkov nôh a chrbta, v bití pokračoval aj napriek tomu, že poškodený sa nebránil, krvácal, vzdychal a kričal, plazil sa po zemi, po čom ho, po vzájomnej dohode s obv. U. a T. o tom, že ho za trest vyvezú do lesa, kde ho vyhodia, spoločne s obvineným T. naložil do batožinového priestoru motorového vozidla značky ŠKODA Fabia combi, evidenčné číslo F. patriaceho obvinenému C. T. a spoločne s obvineným T. a obvinenou N. R., ktorých vo vozidle viezol ako spolujazdcov, poškodeného T. V. vyviezol k objektu M. L. v F.-H., odtiaľ do hustého lesného porastu v H. W. U., časti L., v ktorom poraste v dôsledku nejazdnosti cesty s motorovým vozidlom zapadol, keď obvinený T. zistil, že vo vozidle sa minul benzín, prostredníctvom obvineného U. zabezpečil dovezenie benzínu k autu a z lesa odišiel, po odchode obvinených v ranných hodinách, do XX.XX hod. motorové

vozidlo, v batožinovom priestore ktorého sa nachádzal poškodený T. V., zapálil a odišiel, poškodený T. V. utrpel akútnu otravu kyanidmi v dôsledku jeho prítomnosti v horiacom aute, pri popáleninách IV. stupňa s obhorením mäkkých tkanív tela účinkom otvoreného ohňa, ktoré zranenie viedlo bezprostredne ku smrti poškodeného.

Za tento trestný čin okresný súd uložil obvinenému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4, § 42 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 21 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Súčasne okresný súd mu podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad na 3 roky a podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku povinnosť nahradiť škodu poškodenej R. J. (ďalej tiež „poškodená“) spôsobenú trestným činom vo výške 3.859,07 Eur. Vo zvyšku uplatneného nároku na náhradu škody poškodenú odkázal na civilný proces.

Proti rozsudku okresného súdu podal obvinený a jeho otec odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom z 1. júna 2021, sp. zn. 3To/70/2020 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a sám rozhodol tak, že uložil obvinenému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 4, § 37 písm. m), § 43, § 39 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 18 rokov, na výkon ktorého ho zaradil podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Krajský súd odvolanie otca obvineného Ing. N. T. podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený dovolanie vo svoj prospech prostredníctvom obhajcu JUDr. Matúša Červeného, a to z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

Úvodom písomných dôvodov dovolania obvinený namietal, že z popisu skutku nevyplýva úmysel usmrtiť poškodeného, čím má byť naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j. že dovolaním napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Má za to, že odvolací súd porušil zásadu zákazu zmeny k horšiemu vyplývajúcu z ustanovenia § 327 ods. 2 Trestného poriadku, keď proti prvému rozsudku podal odvolanie iba obvinený a to tým, že v dovolaní napadnutom rozsudku (v poradí druhom), súdy pri určovaní výmery trestu použili priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, teda že bol už za trestný čin odsúdený, ktorá nebola aplikovaná pri určovaní druhu a výmery trestu v poradí prvom rozsudku (neskôr zrušeného) Okresného súdu Bratislava I z 2. júla 2013, sp. zn. 5T/81/2011. Ďalej sa domnieva, že mu bol uložený nesprávne ďalší trest podľa § 43 Trestného zákona, keď mu bol uložený súhrnný trest podľa § 42 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, keďže trestný čin vraždy sa stal v dňoch 14.-15. novembra 2010, teda skôr, ako mu bol doručený trestný rozkaz Okresného súdu Bratislava II vo veci vedenej pod sp. zn. 0T/176/2014 dňa 10. apríla 2014.

Ďalej dovolateľ namietal, že okresný súd po zrušení v poradí prvého rozsudku nesplnil pokyn nadriadeného súdu na vykonanie dôkazu, a to výsluch svedka H. U.. Nevykonanie tohto dôkazu pokladá za porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a za zásadné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Dôvodil, že znalecký posudok, ktorý konštatoval príčinu požiaru osobného motorového vozidla, v ktorom bol umiestnený poškodený, považuje za nejednoznačný, spochybnený a nepoužiteľný.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací vyslovil, že rozsudkami krajského a okresného súdu bol porušený zákon v jeho neprospech v ustanoveniach § 145, § 149, § 37 písm. m), § 38 ods. 4, § 42 ods. 1, ods. 2, § 43 Trestného zákona, § 322 ods. 3 Trestného poriadku, aby tieto rozsudky zrušil a vec vrátil krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý prezentoval presvedčenie, že skutok uvedený v skutkovej vete vyčerpáva všetky znaky trestného činu, za ktorý bol obvinený právoplatne uznaný za vinného. Z opisu skutkových okolností možno dostatočne usudzovať jeho úmysel usmrtiť poškodeného. Pokiaľ sa jedná o námietky dovolateľa proti výroku o treste uloženého krajským súdom, s uvedenými námietkami sa podrobne vysporiadal krajský súd v intenciách postupu podľa § 43, § 34 ods. 2, ods. 4, § 38 ods. 2 a ods. 4 Trestného zákona. Porušenie zásady zákazu zmeny k horšiemu okresným súdom, podľa názoru prokurátora, krajský súd „sanoval“ zrušením výroku o treste a uložením miernejšieho trestu s použitím § 43 Trestného zákona (limit pre celkový čas trvania trestu odňatia slobody) a s použitím § 39 ods. 1 Trestného zákona (moderačné ustanovenie).

V danej veci bolo správne použité ustanovenie § 43 Trestného zákona, ktoré je hmotnoprávnym ustanovením kogentnej povahy. V prípade námietky neuloženia súhrnného trestu sa prokurátor nestotožňuje so závermi napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Pokiaľ sa jedná o ukladanie súhrnného trestu s poukazom na čas spáchania posudzovaného skutku 14.-15. novembra 2010, podľa názoru prokurátora má byť na mieste uloženie súhrnného trestu vo vzťahu k inému rozsudku, ako uvádzal obvinený, a to vo vzťahu k právoplatnému rozsudku Okresného súdu Trnava zo 17. júna 2014, sp. zn. 3T 6/14, ktorý nadobudol právoplatnosť 3. júla 2014. Na rozsudok indikovaný obvineným v dovolaní (rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 0T/176/2014) nemožno v zmysle § 42 ods. 3 Trestného zákona prihliadať, nakoľko sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený. Súčasne poukázal na § 371 ods. 5 Trestného poriadku, podľa ktorého dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, nemožno použiť, ak by zistené porušenie zákona postavenie obvineného zásadne neovplyvnilo. Ukladanie súhrnného trestu za viacčinný súbeh trestov je pre páchatela v zásade vždy priaznivejšie, keďže za zbiehajúcu trestnú činnosť je ukladaný súhrnný trest podľa zásad o úhrnnom treste.

Vo zvyšku námietok obvineného, týkajúcich sa nevypočutia svedka H. U. a znaleckého posudku konštatujúceho pravdepodobnosť úmyselného zapálenia auta, prokurátor odkázal na príslušné časti odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Vzhľadom na to, že prokurátor je toho názoru, že v predmetnej veci sú dané podmienky pre uloženie súhrnného trestu navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku o treste, pretože je zrejmé, že je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K vyjadreniu prokurátora sa písomne vyjadril obvinený prostredníctvom svojho obhajcu. V tejto replike uviedol, že vyjadrenie prokurátora pokladá v celom rozsahu za nesprávne a založené na právnych úvahách odporujúcich zákonu. Uloženie súhrnného trestu vo vzťahu k odsúdeniu Okresným súdom Trnava, sp. zn. 3T/6/2014 nie je podľa názoru obvineného možné, pretože v danej trestnej veci bol súdom prvého stupňa vyhlásený rozsudok skôr ako sa stal skutok, ktorý je predmetom dovolacieho prieskumu. Pokiaľ prokurátor nachádza naplnenie znaku úmyselného usmrtenia v skutkovej vete, mal slovné spojenia vystihujúce tento znak uviesť vo svojom vyjadrení. Obvinený je toho názoru, že pokiaľ skutková podstata trestného činu ustanovuje pojmy ako „úmyselne“ alebo „v úmysle“, je potrebné také konanie uviesť v skutkovej vete. Proti v poradí prvému rozsudku okresného súdu prokurátor odvolanie nepodal, preto tento nedostatok v ďalšom konaní v zmysle § 327 ods. 2 Trestného poriadku (zákaz zmeny k horšiemu) podľa názoru obvineného, nebolo možné odstrániť. V súvislosti so zásadou zákazu zmeny k horšiemu, úvahy prokurátora o „sanácii“ použitia príťažujúcej okolnosti odvolacím súdom, pokladá za omyl. Na použitie príťažujúcej okolnosti v rozpore so zásadou zákazu zmeny k horšiemu nemá vplyv ani skutočnosť, že obvinenému bol uložený mimoriadne znížený trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona. Uloženie trestu odňatia slobody vo výmere 18 rokov za použitia § 39 ods. 1 Trestného zákona (mimoriadne zníženie trestu), pri spodnej hranici 20-tich rokov trestu odňatia slobody, považuje obvinený „za výsmech“ bližšie nekonkretizovanej judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu. Z uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby dovolací súd vyslovil, že rozsudkami okresného a krajského súdu bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 7, ods. 9, ods. 12 Trestného poriadku v jeho neprospech, zrušil

napadnutý rozsudok krajského a okresného súdu a prepustil ho na slobodu.

Obvinený podaním z 25. marca 2023 doplnil svoje dovolanie. V doplnení namieta, že nepredvolaním a nevypočutím znalcov RNDr. T. Y., Ing. T. K. a svedka H. U., ktorí mali byť vypočutí na pokyn odvolacieho súdu po zrušení predchádzajúceho rozsudku, bolo porušené ustanovenie § 327 ods. 1 Trestného poriadku. Ďalej polemizoval s odôvodnením rozsudku krajského súdu týkajúceho sa časových okolností, za ktorých bol vrak motorového vozidla (v ktorom uhorel poškodený T. V.) odvezený 18. novembra 2010 z lesného porastu do recyklačného dvora. V danom čase, podľa jeho názoru, bolo „prakticky nemožné“ sa domáhať analýzy vraku, pretože v tom čase sa nachádzal vo vydávacej väzbe v Českej republike. V dôsledku toho súdy odmietli vykonať výsluch znalcov a nemal tak možnosť napadnúť výpoveď znalcov a ich závery. Namieta odôvodnenie napadnutého rozsudku pri vysporiadavaní sa s nevypočutím svedka H. U.. Poukazoval na výpoveď svedka R. A. a predostieral súdu svoje vlastné hodnotenie výsluchov svedkov. Obvinený nesúhlasí s názorom súdov, že jeho vina bola nepochybne a dostatočne preukázaná prostredníctvom svedeckých výpovedí a listinných dôkazov. Svedok H. U. by mohol poskytnúť dôkaz o jeho nevine, nakoľko sa má jednať o svedka, s ktorým mal odchádzať z miesta činu v čase, keď predmetné motorové vozidlo nehorelo. Tým, že boli odmietnuté návrhy obvineného na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov G. a U. (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku) bolo, podľa názoru obvineného porušené jeho právo na obhajobu a na spravodlivé súdne konanie.

Ďalej obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, t. j. že dovolaním napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré mali byť vykonané nezákonným spôsobom a v tejto súvislosti namieta údajnú nezákonnosť príkazov na použitie informačno-technických prostriedkov (ďalej tiež „príkazy na použitie ITP“) sp. zn. OS BA I-V-437-1/2010-1Ntt-437/2010, CD nosič so zvukovými záznamami z odposluchov (ďalej tiež „CD-nosič“) a prepisy záznamov z telekomunikačnej prevádzky (ďalej tiež „prepisy hovorov“), ktoré, podľa jeho názoru boli vykonané v rozpore s „Ústavou, Listinou a Dohovorom“. V súvislosti s uvedenými dôkazmi, má za to, že príkazy na ITP a CD-nosič neboli vykonané ako dôkazy ich oboznámením na hlavnom pojednávaní a príkazy na použitie ITP nie sú súčasťou súdneho spisu (príkaz na použitie ITP bol vydaný v inej trestnej veci a z nej bol do súdneho spisu zabezpečený CD-nosič a prepisy hovorov - pozn. odvolacieho súdu). Dôvodil, že v dôsledku toho, že príkaz na ITP nie je súčasťou súdneho spisu, nemohol sa krajský súd s ním oboznámiť, tak ako uvádza na strane 10 písomného vyhotovenia rozsudku. Navrhol, aby dovolací súd zabezpečil príkaz na použitie ITP, preskúmal jeho „zákonnosť, či bolo odpočúvanie nevyhnutné, primerané a dostatočne odôvodnené.“ Rovnako namieta, že prepis hovorov nemal byť oboznámený ako dôkaz na hlavnom pojednávaní, nemal byť zabezpečený „v celosti“ a nemá obsahovať označenie, ktorý policajt ich vyhotovil a absentuje aj pečiatka. Namieta „autenticitu, spoľahlivosť a objektivitu“ prepisov hovorov. Polemizoval s výpoveďou svedkyne V. S., ktorá započula vzájomný telefonický rozhovor obvineného a svedka U. zvaného „H.“, a ktorá popri prepisoch hovorov potvrdila vyjadrenie obvineného.... „už horí“. Daný citát obvinený popiera a poukázal na prepisy hovorov, ktoré dané vyjadrenie nemajú obsahovať.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, podľa názoru obvineného je daný aj tým, že vo výroku o treste krajský súd neuviedol, vo vzťahu ku ktorému rozhodnutiu mu bol uložený ďalší trest. Opakovane namieta, že v poradí v druhom rozsudku v jeho veci bola porušená zásada zákazu zmeny postavenia v jeho neprospech v zmysle § 327 ods. 2 Trestného poriadku, nakoľko proti v poradí prvému rozsudku nepodal odvolanie prokurátor a v jeho veci v porovnaní medzi prvým a druhým rozsudkom, došlo k zmene právnej kvalifikácie skutku. V právnej vete odsudzujúceho rozsudku „neobstoí“ poukaz na § 139 písm. c) Trestného zákona (blízka osoba), pretože táto skutočnosť má korešpondovať so skutkovou vetou.

Podaním zo 6. júna 2023 obvinený doplnil svoje dovolanie s poukazom na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva a jeho bod 156 vo veci Zoltán Varga proti Slovenskej republike z 20. októbra 2021, sťažnosť č. 58361/12 a údajné oznámenie predsedu Okresného súdu Bratislava I z 17. mája 2023 Spr. I/39/2023 (oznámenie dovolaciemu súdu nepredložil, len prepísal jeho údajný obsah do doplnenia

dovolania). Namietol, že aj v jeho prípade mali zrejme príslušníci Policajného zboru „sami si pripravovať súhlasy a príkazy na odpočúvanie, pričom súd tieto návrhy schválil bez skutočného overenia si skutočností a možno ich ani neschválil." Zároveň obvinený požiadal, aby dovolací súd preskúmal celú „procedúru vyhotovovania príkazov na odpočúvanie do 16.12.2010."

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd") ako súd dovolací [§ 377 Trestného poriadku] pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti už právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka") pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie". (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolností nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolností, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi. Rozhodnutie o odmietnutí vykonať dôkaz sa oznámi tomu, kto návrh na jeho vykonanie podal, a to spravidla ústne po otvorení hlavného pojednávania; súd je však oprávnený, ak sa to ukáže potrebným v priebehu ďalšieho pojednávania, takéto rozhodnutie zmeniť a vykonanie dôkazu pripustiť.

Podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku, súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (Trestný poriadok) pre úspešné uplatnenie takéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len jeho zásadné porušenie. Inými slovami povedané, nie každé aj bezvýznamné porušenie práva na obhajobu zakladá vyššie

označený dovolací dôvod, ale len porušenie zásadné. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Pokiaľ obvinený naplnenie zásadného porušenia práva na obhajobu nachádzal v tom, že v priebehu trestného konania neboli vykonané dôkazy ním navrhované, najmä výsluch svedka H. U., dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na stabilnú judikatúru (R 116/2014), podľa ktorej „Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu, buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku) alebo rozhodnúť, že ďalšie dôkazy sa vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku)“. V predmetnej trestnej veci okresný súd procesne správne reagoval na návrhy obvineného na doplnenie dokazovania, keď pred skončením dokazovania odmietol jeho návrhy na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pričom v odôvodnení písomného vyhotovenia rozsudku nadbytočnosť ďalšieho dokazovania konkrétne, dostatočne a logicky odôvodnil (pozri strana 13 odôvodnenia rozsudku). Pokiaľ dovolateľ argumentoval, že okresný súd mal povinnosť vykonať dôkazy, ktoré nariadil odvolací súd vo svojom prvom zrušujúcom rozsudku v zmysle § 327 ods. 1 Trestného poriadku, tak uvedená námietka nie je opodstatnená. V tejto súvislosti najvyšší súd zdôrazňuje, že v konaní po zrušení v poradí prvého rozsudku, po nesúhlase obvineného so zmenou v zložení senátu (§ 277a ods. 1 Trestného poriadku), po vylúčení veci na samostatné konanie, došlo pred novým senátom k vykonaniu hlavného pojednávania od počiatku v celom rozsahu, vrátane dokazovania k otázkam viny a trestu, a to za dodržania zásady bezprostrednosti a ústnosti trestného konania. Povinnosť vykonať dôkazy v zmysle § 327 ods. 1 Trestného poriadku sa neuplatní, ak v ďalšom priebehu trestného konania sa hlavné pojednávanie a dokazovanie pred novo zloženým senátom znovu opakuje.

Pokiaľ obvinený v dovolaní namietal, že orgány činné v trestnom konaní (ďalej tiež „OČTK“) nezaistili vrak motorového vozidla, v ktorom uhorel poškodený, ale po vykonaní znaleckého skúmania OČTK 18. októbra 2010 vyslovili súhlas, aby majiteľ vozidla R. C. zabezpečil odtiahnutie tohto vozidla z lesného porastu a následnú likvidáciu vraku, tak k daným okolnostiam treba dodať, že v prípravnom konaní obvinený ani jeho obhajca neprejavili voči OČTK záujem znalecky skúmať predmetný vrak vlastným znalcom. K obmedzeniu možnosti znalecky skúmať predmetný vrak v neskorších štádiách konania (po jeho likvidácii) nepochybne došlo, no je potrebné dodať, že sa tak stalo aj v dôsledku procesnej pasivity obvineného a jeho obhajcu v prípravnom konaní. Na základe uvedených úvah dovolací súd dospel k záveru, že v súvislosti s likvidáciou vraku motorového vozidla a neskoršou nemožnosťou jeho znaleckého skúmania obhajobou, nebolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 327 ods. 2 Trestného poriadku, ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

K námietke obvineného, že v jeho trestnej veci mala byť porušená zásada zákazu zmeny k horšiemu vyjadrená v ustanovení § 327 ods. 2 Trestného poriadku spočívajúca v tom, že v porovnaní s rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 2. júla 2013, sp. zn. 5T/81/2011, bola v napadnutom rozsudku zmenená právna kvalifikácia skutku a priznaná obvinenému priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, dovolací súd konštatuje, že obvinený danú zásadu interpretuje nesprávne zužujúco a to až tak, že v prípade akceptovania jeho interpretácie tejto zásady by nemalo zmysel vykonávať akékoľvek ďalšie dokazovanie o skutku a o skutočnostiach relevantných pre rozhodnutie o treste. Judikatúra najvyššieho súdu (R 7/2012) zásadu zákazu zmeny k horšiemu interpretuje v tom duchu, že „sa nevzťahuje na procesný priebeh konania, ale na jeho výsledok, t. j. na rozhodnutie.“ V danom prípade v prvom rozsudku okresného súdu bol obvinenému neprávoplatne uložený trest odňatia slobody podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona vo výmere 21 rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu s maximálnym stupňom strázenia a ochranný dohľad na 3 roky. Napadnutým rozsudkom

krajského súdu bol obvinenému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona uložený právoplatne trest odňatia slobody vo výmere 18 rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu s maximálnym stupňom strázenia. Z uvedeného je teda zrejmé, že aj keď došlo k zmene právnej kvalifikácie skutku a k priznaniu priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona (obvinený bol už za iný trestný čin odsúdený), nedošlo k porušeniu zásady zákazu zmeny k horšiemu, pretože v konečnom dôsledku bol obvinenému uložený trest odňatia slobody o 3 roky nižší, teda miernejší v porovnaní s rozsudkom, proti ktorému prokurátor nepodal odvolanie.

Podľa § 371 ods.1 písm. g) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 278 ods. 2 Trestného poriadku, ak nejde o prípad podania obžaloby po konaní o návrhu na dohodu o vine a treste podľa § 232 ods. 5 alebo 6, súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní, a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané.

Podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku, dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je predovšetkým daný v tom prípade ak boli dôkazy, na podklade ktorých bolo vyslovené súdne rozhodnutie, vykonané v konaní pred súdom v rozpore so spôsobom určeným zákonom pre vykonanie príslušného dôkazu. Tento dovolací dôvod sa teda týka zákonnosti procesu vykonávania dôkazov a nie hodnotenia obsahu vykonaných dôkazov.

S ohľadom na uvedené, tento dovolací dôvod nenapĺňa námietka obvineného, ktorá smeruje proti záverom znaleckého posudku RNDr. T. Y., keďže sa nejedná o námietku proti spôsobu vykonania tohto dôkazu, ale proti hodnoteniu jeho obsahu. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v dovolacom konaní už nie sú prípustné námietky proti správnosti zistenia skutkového stavu (tzv. skutkové námietky), či proti hodnoteniu dôkazov (pozri napr. S 3/2011, R 52/2013-II), pretože v dovolacom konaní už súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť [§ 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou Trestného poriadku].

Obvinený v dovolaní namietal nezákonnosť príkazu na použitie ITP vo veci vedenej pod sp. zn. OS BA I-V-437-1/2010-1Ntt-437/2010. V tejto súvislosti je treba zdôrazniť, že príkaz na použitie ITP bol vydaný v inej trestnej veci a z nej bol do súdneho spisu zabezpečený iba CD-nosič a prepisy hovorov. Obvineným namietaný príkaz na použitie ITP nebol vykonaný ako dôkaz v jeho trestnej veci (§ 278 ods. 2 Trestného poriadku), pričom na príkaze na použitie ITP sp. zn. OS BA I-V-437-1/2010-1Ntt-437/2010 ani nebolo v merite veci založené napadnuté rozhodnutie. Nemôže byť preto naplnený ani dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Pokiaľ obvinený dovolaciemu súdu navrhoval, aby preveril zákonnosť príkazov na použitie ITP, zabezpečil ich a vykonal v súvislosti s nimi dokazovanie, dovolací súd konštatuje, že jadro dokazovania je v trestnom konaní predovšetkým v rámci hlavného pojednávania pred okresným súdom, kde obvinený mal možnosť a mohol navrhnúť vykonanie tohto dôkazu, čo však nevyužil.

Pokiaľ obvinený napáda formálnu stránku prepisov hovorov z tzv. odposluchov, ktoré boli vykonané ako listinný dôkaz ich prečítaním podľa § 269 Trestného poriadku na hlavnom pojednávaní (založené na č. l. 349 spisu), túto námietku nemožno v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku akceptovať, pretože obvinený o tomto dôkaze poznatok mal a v rámci konania tieto námietky neuplatnil. Pokiaľ obvinený v odvolaní a aj v dovolaní argumentoval, že v jeho trestnej veci nemôžu byť použité prepisy hovorov získané v inej trestnej veci (spoluobvineného N. U.), najvyšší súd konštatuje, že v danej veci krajský súd

správne použil ustanovenie § 115 ods. 7 Trestného poriadku v súlade so stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky S 22/2020, v ktorom sa uvádza: „Ustanovenie § 115 ods. 7 Trestného poriadku vyžaduje na použitie záznamu telekomunikačnej prevádzky ako dôkazu v inej veci, ako je tá, v ktorej sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vykonal, ako jedinú podmienku iba to, aby aj v tejto inej trestnej veci bolo vedené trestné konanie pre niektorý z trestných činov predpokladaných v § 115 ods. 1 Trestného poriadku (tzv. vecná súvislosť), t. j. pre niektorý z trestných činov (príp. viaceré), ktoré zákonodarca určil ako tie, ktoré odôvodňujú taký závažný zásah do práv dotknutých osôb, akým odpočúvanie nepochybne je (princíp proporcionality).“ V trestnom konaní obvineného T. T. bolo vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin vraždy. Zločin v zmysle § 115 ods. 1 Trestného poriadku patrí do kategórie, ktorú zákonodarca určil ako ten, ktorý odôvodňuje vyššie uvedený zásah do práv dotknutých osôb, a preto bolo možné použiť v jeho trestnej veci ako dôkaz prepisy hovorov získané v inej trestnej veci.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho alebo miernejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 29/2018, 2 Tdo 6/2019, 5 Tdo 48/2018).

Vyššie citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb a jeho znenie za bodkočiarkou („správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“) vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorá však prináleží iba ministrovi spravodlivosti. Inak povedané, vo vzťahu k skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové (viď aj R/57/2007, S/3/2011, R/7/2011). Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov.

Pokiaľ obvinený namieta, že zo znenia tzv. skutkovej vety „nevyplyva“ jeho úmysel usmrtiť poškodeného T. V., túto argumentáciu dovolací súd nemôže akceptovať, pretože jeho úmysel usmrtiť poškodeného bez pochybností vyplýva a možno ho dovodiť z časti skutkovej vety: „...motorové vozidlo, v batožinovom priestore ktorého sa nachádzal poškodený T. V., zapálil a odišiel...“. V súlade s argumentáciou prokurátora najvyšší súd dodáva, že skutková veta nemusí výslovne obsahovať akou formou zavinenia mal byť trestný čin spáchaný, nakoľko sa jedná o právny pojem, nie skutkový a forma zavinenia je náležitou súčasťou tzv. právnej vety rozsudku prvostupňového súdu. V právnej vete rozsudku okresného súdu sa uvádza, že „iného úmyselne usmrtil a spáchal tento čin závažnejším spôsobom konania, surovým a trýznivým spôsobom“.

K námietke obvineného, že mu mal byť uložený súhrnný trest vzhľadom na jeho odsúdenie v inej trestnej veci, a to vo veci pokusu prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 Trestného zákona, za ktorý bol odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava II z 10. apríla 2014, sp. zn. OT/176/2014, z obsahu spisu vyplýva, že obvinený sa prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 Trestného zákona v štádiu pokusu dopustil 8. apríla 2014, teda až po spáchaní predmetného skutku (14.-15. novembra 2010). Pokiaľ prokurátor vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného poukázal na iné odsúdenie ako obvinený v dovolaní, a namietal neuloženie súhrnného trestu podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona (rozsudok

Okresného súdu Trnava zo 17. júna 2014, sp. zn. 3T 6/14 v trestnej veci zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu), k tomu dovolací súd uvádza, že predmetom tohto konania sú vady a dovolacie dôvody namietané obvineným (nie prokurátorom), ktorými je dovolací súd v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku (pozri aj R 120/2012) viazaný. Vyššie uvedená argumentácia prokurátora prekračuje rámec daný vadami vytýkanými obvineným v jeho dovolaní. Inými slovami povedané, prokurátor by sa v prípade dovolania podaného zo strany obvineného mal vyjadrovať k námietkam uvádzaným obvineným a nepridávať iné námietky a údajné vady neuvádzané obvineným v jeho dovolaní, pretože uvedeným postupom by mohlo dôjsť k obchádzaniu ustanovení Trestného poriadku upravujúcich prípustnosť dovolania podaného prokurátorom (napr. lehota na podanie dovolania prokurátorom).

Vzhľadom na to, že obvinený T. T. námietkami, ktoré uviedol v dovolaní, zjavne nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.